

อิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*

Influence of Personality, Socialization, and Trust on Political Leadership Faith of Students at Kasetsart University

วิภาวี เหมะงาม**

ผศ.น.ท.หญิง ดร. งามลย์ ผิวเหลือง***

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลด้านบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ และความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และ 2) ศึกษาอิทธิพลร่วมของปัจจัยส่วนบุคคลบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนิสิตระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน จำนวน 1,066 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการศึกษาพบว่า 1) นิสิตมีบุคลิกภาพด้านความห้วนไหว อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการแสดงตัว ด้านการเปิดกว้าง ด้านการยอมรับผู้อื่น และด้านการมีสติอยู่ในระดับสูง การขัดเกลาทางสังคมและความไว้วางใจอยู่ในระดับปานกลาง มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาอยู่ในระดับสูง และความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์อยู่ในระดับต่ำ 2) การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนพบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ เกรดเฉลี่ย ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอสามารถอธิบายความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = .294$) ในขณะที่ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ พบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว ดังกล่าวในข้างต้น

* บทความนี้เรียบเรียงจากวิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

*** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

มีอิทธิพลต่อความศรัทธาแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.5 ($R^2 = .285$)

คำสำคัญ: บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจ และความศรัทธา

Abstract

The objectives of this study were as follows. Firstly, it aimed to study the personal factors, personality, socialization and trust on political leader faith. Secondly, it analyzed the influence of personality, socialization and trust on political leader of students. The data were collected from 1,066 undergraduate students at Kasetsart University. Research instrument was the questionnaire. The data were analyzed by using statistical methods, namely, the percentages, the mean, the standard deviation and the stepwise multiple regression analysis.

The results had the following conclusions. Firstly, the students had high level of personality dimensions; openness, agreeableness, extraversion consciousness, and neuroticism was at the average level; average level of socialization; average level of trust and faith on political leadership with consciousness. Secondly, results from stepwise multiple regression analysis indicated that the independent variables, including sex, GPA, birthplace, father's education, mother's occupation, neuroticism, extraversion, openness, friend's socialization influence, trust on political integrity, and trust on political consistency could predict the faith with consciousness with the statistical significance level of 0.05 at 29.4 percent ($R^2 = .294$). There were eleven variables that could predict the faith with emotion as well, with the statistical significance level of 0.05 at 28.5 percents ($R^2 = .285$).

Keyword: personality, socialization, trust, faith

บทนำ

การเมืองไทยในปัจจุบันนั้น ประชาชนมีการเปลี่ยนแปลงทางทัศนคติ นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเริ่มมีความเชื่อมั่นในพลังความสามารถของตนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทั้งตนเอง สังคม และประเทศชาติ (ศรีณยู หัมรินทร์พย์, 2551: 1) โดยสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในเชิงจิตวิทยา คือ ความเชื่อ และทัศนคติ ดังนั้นการศึกษาลักษณะของบุคคลด้วยปัจจัยทางจิตวิทยา จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรม เรียนรู้ถึงพฤติกรรมของบุคคลและเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองได้ดีขึ้น นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ทางการเมืองจากองค์กรต่างๆ ในสังคมล้วนแต่มีส่วนเกี่ยวข้องในการขัดเกลาทางสังคม เช่น ครอบครัว โรงเรียน หรือสื่อมวลชน มีบทบาทที่

สำคัญในการช่วยส่งเสริมความคิดเห็นทางการเมืองทั้งทางบวกและทางลบ ตลอดจนได้รับการถ่ายทอดความคิด ทศนคติ หล่อหลอมกลายเป็นบุคลิกภาพของแต่ละคน ที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอันเป็นพื้นฐานของระบบประชาธิปไตยซึ่งเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการพัฒนาการเมือง (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2539: 10)

ความสำคัญของความไว้วางใจทางการเมือง คือ เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และมีบทบาทสำคัญในการกำหนดตัวบุคคลในการดำเนินกิจกรรมทางการเมือง เช่น สนับสนุนค้ำจุนระบบการเมือง ต่อต้านระบบการเมือง หรือแสดงความเห็นทางการเมือง สามารถกล่าวได้ว่าความไว้วางใจนั้นมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลเป็นอย่างมาก ผู้ที่มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ที่สำคัญของประเทศ จำเป็นจะต้องได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในการเข้ามารับบริหารประเทศ เพื่อป้องกันมิให้เกิดปัญหาและความขัดแย้งตามมาในภายหลัง (พิษณุ ตูลสุขุม, 2554: 1) เช่นเดียวกับความศรัทธา ซึ่งความศรัทธาคือ ความเชื่อถือนั่นเชื่อมั่น ของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งทั้งที่มีเหตุผลและไม่มีเหตุผล โดยลักษณะความศรัทธาที่มีเหตุผลนั้นจะประกอบด้วยลักษณะความเชื่อที่มีการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผลว่าสิ่งใดที่ควรเชื่อ และสิ่งใดไม่ควรเชื่อเพื่อที่จะไม่หลงงมงายไร้เหตุผล (เอื้อน เล่งเจริญ, 2537: 40) แต่ความเชื่อความศรัทธาของแต่ละบุคคลนั้นมักจะมีแตกต่างกันโดยบางคนอาจจะมีความเชื่อแบบหลงงมงาย (พระธรรมปิฎก ป.อ. ปยุตฺโต, 2538: 14) ขาดปัญญา และเหตุผลโดยใช้ความรู้สึกและอารมณ์ตนเองเป็นหลัก ไม่ได้คำนึงถึงหลักของเหตุผล ซึ่งถ้าบุคคลมีความศรัทธาประเภทนี้จะมีลักษณะเป็นความลุ่มหลง และหลงเชื่อคำผู้อื่นง่าย แต่ถ้าบุคคลมีความศรัทธาแบบใช้ปัญญาแล้วอาจจะทำให้บุคคลมีการตระหนักถึงส่วนรวม และแสดงออกพฤติกรรมทางการเมืองที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้สังคมลดความขัดแย้งทางการเมือง ไม่เกิดความวุ่นวายและความรุนแรงทางการเมืองอย่างที่เคยเกิดขึ้นในสังคมไทย ([http:// prachatai. com/journal/2010/05/29593](http://prachatai.com/journal/2010/05/29593), 20/08/54)

จากเหตุผลดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงปัญหาและมีความสนใจที่จะศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของเยาวชนเพราะเป็นช่วงที่เริ่มมีบทบาททางการเมือง โดยผู้วิจัยเลือกศึกษากับนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งเป็นกลุ่มเยาวชนมีอายุ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งจะเป็นรากฐานสำคัญในการผลักดันในระบอบประชาธิปไตย และเนื่องจากไม่มีผู้ใดเคยศึกษามาก่อน โดยผู้วิจัยเชื่อว่าหากทราบความศรัทธาและความเชื่อมั่นทางการเมืองของนิสิต ข้อมูลที่ได้น่าจะเป็นส่วนหนึ่งของข้อมูลของสังคมไทยที่ทำให้สามารถคาดคะเนแนวโน้มของความคิดเห็นต่อประชาธิปไตยของเยาวชนว่าจะมีพัฒนาการไปในทิศทางใด และเพื่อเป็นแนวทางเสนอหน่วยงานด้านกิจกรรมนิสิต ในการปรับปรุงหรือกำหนดกิจกรรมในการพัฒนานิสิต ในการแก้ไขพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ หรือเรียนรู้ด้วยปัญญาต่อระบบการเมือง การปกครอง และผู้นำทางการเมืองเพื่อเป็นกำลังสำคัญของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม ความไว้วางใจและความศรัทธา ผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับความศรัทธาผู้นำทางการเมืองที่ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้ามานั้น สามารถสรุปได้ว่า

1. ความศรัทธา (Faith) เป็นความรู้สึกเชื่อมั่น เลื่อมใส ของแต่ละบุคคล อันเป็นหลักในการคิดพิจารณาตามหลักพระพุทธศาสนาของชาวพุทธศาสนิกชน ศรัทธาของแต่ละบุคคลนั้นแตกต่างกัน ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยกำลังประสบปัญหาทางด้านการเมือง เกิดความวุ่นวาย เรียกร้องประชาธิปไตย สิทธิและเสรีภาพ มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ออกเป็นฝ่ายสนับสนุนและต่อต้าน ซึ่งท่าน ว.วชิรเมธี (2550) กล่าวไว้ว่า วิธีที่จะแก้ปัญหาด้านการเมืองของประเทศไทย จะต้องให้ประชาชนมีอำนาจมากขึ้น เพื่อกำกับดูแลไม่ให้ใครมาแบ่งผลประโยชน์จากเรา แต่ประชาชนในปัจจุบันนั้นยังขาดความรู้ ขาดปัญญา เราจึงต้องเร่งสร้างปัญญาให้ภาคประชาชน เรียกว่า “สร้างอาวุธทางปัญญา” โดยการให้ความรู้ ให้ข่าวสารกับประชาชนเกี่ยวกับเหตุการณ์บ้านเมือง ดังนั้นความศรัทธาเป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ที่จะต้องใช้ปัญญาในการวิเคราะห์ พิจารณาด้วยเหตุและผล ไม่ใช่อารมณ์และหลงงมงาย ซึ่งในการทบทวนครั้งนี้ได้ศึกษาความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการบริหารและการตัดสินใจต่างๆ ส่งผลต่อความมั่นคงทางการเมือง โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แนวความคิดความศรัทธาจากหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เพื่อศึกษาความศรัทธาต่อผู้นำทางการเมืองของนิสิต โดยแบ่งความศรัทธาผู้นำทางการเมืองออกเป็น 2 ประเภท คือ ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา และความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์

2. บุคลิกภาพ (Personality) ของแต่ละบุคคลเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง เพราะเป็นที่ยอมรับทั่วไปว่าบุคลิกภาพมีบทบาทที่สำคัญในการกำหนดพฤติกรรมแต่ละบุคคล ทั้งนี้ในการศึกษาของประภัสสร เรือนปัญญา (2538) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ เรื่อง บุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนอาชีวศึกษาสายพาณิชยกรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีนักเรียนโรงเรียนอัสสัมชัญพาณิชยการ ซึ่งเป็นเยาวชนอายุน้อยกว่านิสิตนักศึกษาแต่ถือว่ามีช่วงวัยที่ใกล้เคียงกัน ผลการศึกษพบว่าบุคลิกภาพประชาธิปไตยของนักเรียนสายพาณิชยกรรมอยู่ในระดับสูง มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับลักษณะบุคลิกภาพประชาธิปไตยต่างๆ ได้แก่ ลักษณะมีเหตุผล เชื่อในคุณค่าและเกียรติภูมิของผู้อื่น มีความมั่นใจในตนเอง ใจกว้าง กล้าแสดงออก และการมีส่วนร่วมในสังคม ซึ่งในการศึกษาทางรัฐศาสตร์แนวพฤติกรรมศาสตร์ต้องมีการเชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับปัจจัยทาง

จิตวิทยาอยู่เสมอ จึงอาจกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษาบุคลิกภาพทางการเมืองเป็นส่วนหนึ่งของการผสมผสานระหว่างรัฐศาสตร์กับจิตวิทยา และคาดว่าจะช่วยกันอธิบายพฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคลได้ โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ใช้แนวคิดบุคลิกภาพของ Costa & MacCrae (1992) ประกอบด้วยบุคลิกภาพ 5 องค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติ โดยผู้วิจัยเห็นว่า องค์ประกอบบุคลิกภาพทั้ง 5 นี้ น่าจะมีส่วนเกี่ยวกับการแสดงออก แสดงความคิดทางการเมืองของบุคคลด้วย

3. การขัดเกลากายทางสังคม (Socialization) จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขัดเกลากายทางสังคม พบว่า นักวิชาการหลายคนได้ให้ความเห็นว่า องค์การต่างๆ ทางสังคมมีอิทธิพลในการสร้างความสนใจทางการเมือง ตัวการสำคัญในการอบรมกล่อมเกลาคอนให้เป็นพลเมืองของชาติก็คือโรงเรียน โดยโรงเรียนจะเป็นตัวแทนที่สำคัญของสถาบันทั้งหลายในการที่จะอบรมกล่อมเกลาคอนให้เป็นพลเมืองที่ดีอยู่ในสังคม นอกจากนี้ในการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความสนใจทางการเมือง พบว่า เด็กและเยาวชนจะมีความสนใจทางการเมืองอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ อาจเป็นเพราะความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองยังอยู่ในขอบเขตที่จำกัดเนื่องมาจากเรื่องของการเมืองเป็นเรื่องที่ทำความเข้าใจได้ยาก และมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอย่างรวดเร็วอยู่เสมอ และการศึกษาของ Richard Niemi (1975) ได้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวการสำคัญทำให้เด็กเกิดทัศนคติทางการเมืองในทางใดทางหนึ่ง ครอบครัวให้ความสนใจและเห็นความสำคัญของการเมือง สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวติดตามความเคลื่อนไหวต่างๆ ทางการเมืองเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้ถูกต้องและขยายขอบเขตความรู้ทางการเมือง สถาบันการศึกษาเป็นอีกองค์กรที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองได้ทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมนอกหลักสูตรต่างก็มีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเด็ก ดังนั้นความสนใจทางการเมืองจึงน่าจะมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ทางการเมืองโดยองค์กรให้การเรียนรู้ต่างๆ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สื่อมวลชน ฯลฯ ซึ่งผู้วิจัยได้ตระหนักและเห็นความสำคัญขององค์กรต่างๆ ที่ให้การขัดเกลากายทางสังคม และอาจจะส่งผลถึงความศรัทธาผู้นำทางการเมืองได้ด้วย ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้ แนวความคิดของ Bryjak and Soroka (1994) ประกอบด้วยหน่วยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลากายทางสังคม 4 หน่วยคือ การขัดเกลากายทางสังคมจากครอบครัว การขัดเกลากายทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน การขัดเกลากายทางสังคมจากสถาบันการศึกษา และการขัดเกลากายทางสังคมจากสื่อมวลชน

4. ความไว้วางใจ (Trust) จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวกับความไว้วางใจทางการเมือง แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่มาก จึงน่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นความรู้สึกไว้วางใจภายในจิตใจของบุคคลในแง่ทัศนคติ และการประเมินค่า ที่มีต่อองค์กรประกอบต่างๆ ของระบบการเมืองว่าองค์ประกอบแต่ละส่วนนั้น ทำหน้าที่ของตนได้ดีหรือไม่ดี ชอบธรรมหรือไม่เพียงใด (Miller, 1974) นอกจากนี้เยาวชนจะมองสิ่งต่างๆ รอบตัวรวมทั้งระบบการเมืองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบการเมืองโดย

ใช้เกณฑ์ความรู้สึกทางอารมณ์ในการประเมินค่า มากกว่าจะใช้ความรู้ความเข้าใจในสาระความเป็นจริง หรือเหตุผล จากเหตุผลดังกล่าวคาดว่าความไว้วางใจน่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธา ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับความไว้วางใจผู้นำทางการเมือง โดยทำการเชื่อมโยงทฤษฎี ความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำ 5 ด้านของ Robbins (2000) คือ ผู้นำที่มีความซื่อตรง ผู้นำที่มีความสามารถ ผู้นำที่ความมั่นคงสม่ำเสมอ ผู้นำที่มีความจงรักภักดี และผู้นำที่เป็นคนเปิดเผย ซึ่งความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองนั้น ผู้วิจัยจะมีข้อคำถามที่เกิดจากองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านจะส่งผลต่อความเชื่อมั่น ความศรัทธาผู้นำการเมืองของบุคคลต่างๆ โดยจะพิจารณาผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สมมติฐานงานวิจัย

ปัจจัยส่วนบุคคล บุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

นิยามศัพท์

จากที่ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดความศรัทธา แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ แนวความคิดเกี่ยวกับการขัดเกลาทางสังคมและ แนวความคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความไว้วางใจ จึงสรุปความหมายและกำหนดเป็นนิยามศัพท์ปฏิบัติการดังต่อไปนี้

ความศรัทธาผู้นำทางการเมือง หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ทางการเมือง โดยสามารถแบ่งความศรัทธาผู้นำทางการเมืองออกเป็น 2 แบบ คือ ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาและความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์

ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา (Faith with consciousness) หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ทางการเมืองโดยการใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรจะศรัทธาในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะมัจฉะยั้งของตนเองไม่เชื่ออะไรง่ายๆ หรือไม่เชื่อในทันที จะใช้ปัญญาพิจารณาก่อนตัดสินใจ

ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ (Faith with emotion) หมายถึง ความเชื่อ ความรู้สึกเลื่อมใส หรือความชื่นชอบชื่นชมของนิสิตที่มีต่อบุคคลซึ่งเป็นผู้ทางการเมืองโดยขาดการใช้ปัญญาในการพิจารณาใคร่ครวญถึงความสมเหตุสมผลและความเหมาะสมก่อนที่จะตัดสินใจว่าควรจะศรัทธาในบุคคลที่เป็นผู้นำทางการเมืองนั้นหรือไม่ คนที่มีความศรัทธาประเภทนี้จะใช้อารมณ์ส่วนตัวในการพิจารณาตัดสินใจเป็นหลักมักจะหุเบา คล้อยตามและเชื่อบุคคลอื่นที่มาชักจูงเรื่องต่างๆ ด้านการเมืองได้ง่าย ขาดจุดยืนที่แน่นอนของตนเอง และจะมีลักษณะของความหลงงมงายต่อบุคคล ปราศจากเหตุผลและกระบวนการวิเคราะห์ข้อเท็จจริง

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพเฉพาะบุคคลโดยส่วนรวมของนิสิต ประกอบด้วย ความรู้สึกนึกคิด สิ่งจูงใจ เจตคติ ค่านิยม ลักษณะการเรียนรู้และการรับรู้ วิธีการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม และสถานการณ์ต่างๆ แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ บุคลิกภาพด้านความหวั่นไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น และบุคลิกภาพด้านการมีสติ

การขัดเกลาทางสังคม หมายถึง กระบวนการที่นิสิตได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทักษะคติ บรรทัดฐานและค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง จากกลุ่มบุคคลและองค์กรต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชนโดยมีผลให้ผู้ได้รับการถ่ายทอดมีความโน้มเอียง ความรู้ ทักษะคติ บรรทัดฐาน และค่านิยมต่างๆ ทางด้านการเมือง ไปในทิศทางเดียวกับผู้ให้การถ่ายทอด

ความไว้วางใจ หมายถึง การที่นิสิตรับรู้ ความเชื่อถือ และเชื่อมั่นที่มีต่อผู้นำทางการเมือง ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยความไว้วางใจทางการเมืองจะเกิดขึ้นได้จากการที่ผู้นำทางการเมืองมีคุณลักษณะ 5 ประการ คือ ความไว้วางใจว่าผู้นำมีความซื่อตรง ความไว้วางใจว่าผู้นำมีความสามารถ ความไว้วางใจว่าผู้นำมีความมั่นคงสม่ำเสมอ ความไว้วางใจว่าผู้นำมีความจงรักภักดี และความไว้วางใจว่าผู้นำมีความเปิดเผย

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือ นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขนที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2554 จำนวน 26,498 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณโดยใช้สูตรของ Yamane กำหนดค่าความคลาดเคลื่อน เท่ากับ 0.03 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,066 คน โดยผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multiple Random Sampling) จากประชากร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบตรวจรายการและเติมข้อความ ประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปีที่ศึกษา เกรดเฉลี่ย กลุ่มสาขาวิชา ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา รายได้เฉลี่ยของบิดามารดา สถานภาพสมรสของบิดามารดา

แบบสอบถามตอนที่ 2- 4 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบ Rating Scale 5 ระดับ โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีดังนี้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8414

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการการขัดเกลาทางสังคม มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .8581

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .9647

ตอนที่ 5 แบบสอบถามเกี่ยวกับความศรัทธาผู้นำทางการเมือง มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .7523

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ คือ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงโดยมีจำนวน 656 คน (ร้อยละ 61.5) ชั้นปีที่ศึกษาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 มีจำนวน 314 คน (ร้อยละ 29.5) เกรดเฉลี่ยสะสมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลการเรียนอยู่ในระดับ 2.51-3.00 มีจำนวน 401 (ร้อยละ 37.6) กลุ่มสาขาวิชาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มสาขาวิชาสายวิทยาศาสตร์ มีจำนวน 631 คน (ร้อยละ 59.2) ภูมิลำเนาเดิมของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล คือมีจำนวน 593 คน (ร้อยละ 55.6) ระดับการศึกษาของบิดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 422 คน (ร้อยละ 38.6 คน) ระดับการศึกษาของมารดา ส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีจำนวน 415 คน (ร้อยละ 38.9) อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการและประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 255 คน (ร้อยละ 23.9) อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 228 คน (ร้อยละ 21.4) รายได้เฉลี่ยของบิดามารดาของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีรายได้ประมาณ 20,001-40,000 บาท มีจำนวน 290 คน (ร้อยละ 27.2) สถานภาพสมรสของบิดามารดา ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน มีจำนวน 868 คน (ร้อยละ 81.4) การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของนิสิต มากกว่าสามในสี่ของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองมีจำนวน 839 คน (ร้อยละ 78.7) ส่วนการเข้าร่วมชุมนุมประท้วงทางการเมืองของนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เกือบทั้งหมด ไม่เคยเข้าร่วมชุมนุมมีจำนวน 990 คน (ร้อยละ 92.9)

กลุ่มตัวอย่างมีค่าคะแนนโดยรวมเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจ ที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบการขัดเกลาทงสังคม และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว	3.15	0.72	ปานกลาง
บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว	3.58	0.56	สูง
บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง	3.58	0.51	สูง
บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น	3.85	0.62	สูง
บุคลิกภาพด้านการมีสติ	3.70	0.61	สูง
การขัดเกลาทงสังคม	3.33	0.79	ปานกลาง
การขัดเกลาทงสังคมจากครอบครัว	3.48	0.76	สูง
การขัดเกลาทงสังคมจากกลุ่มเพื่อน	3.28	0.84	ปานกลาง
การขัดเกลาทงสังคมจากสถาบันการศึกษา	3.23	0.79	ปานกลาง
การขัดเกลาทงสังคมจากสื่อมวลชน	3.34	0.80	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมือง	2.83	0.92	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง	2.75	0.95	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความสามารถ	2.92	0.87	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ	2.82	0.94	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความจงรักภักดี	2.86	0.93	ปานกลาง
ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความเปิดเผย	2.81	0.91	ปานกลาง

หมายเหตุ เกณฑ์การวัดระดับตัวแปร 1.00 - 1.80 มีพฤติกรรมในระดับต่ำมาก, 1.81 - 2.60 มีพฤติกรรมในระดับต่ำ, 2.61 - 3.40 มีพฤติกรรมในระดับปานกลาง, 3.41 - 4.20 มีพฤติกรรมในระดับสูง และ 4.21 - 5.00 มีพฤติกรรมในระดับสูงมาก

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิต

	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา	17.40	4.55	สูง
ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์	7.61	4.56	ต่ำ

หมายเหตุ เกณฑ์การวัดระดับตัวแปร 1.00 - 5.80, มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองระดับต่ำมาก, 5.81 - 10.60 มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองระดับต่ำ, 10.61 - 15.40 มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองปานกลาง, 15.41 - 20.20 มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองระดับสูง, 20.21 - 25.00 มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองระดับสูงมาก

การทดสอบสมมติฐาน

จากข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์ถดถอยแบบพหุคูณจะต้องมีการทดสอบความเป็นอิสระต่อกันของตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละตัวเป็นอิสระจากกันละกัน โดยตัวแปรอิสระมีค่าความสัมพันธ์ไม่เกิน 0.80 จึงทำให้สามารถใช้เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณต่อไป ซึ่งผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อทำนายว่าตัวแปรอิสระใดบ้างที่คาดว่าจะมีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง และร่วมพยากรณ์ได้มากน้อยเพียงใด ดังปรากฏในตารางที่ 3 และ 4

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (ชาย=1 หญิง=0) (nP1)	-1.062	.253	-.114	-4.198	.000
2. เกรดเฉลี่ย (nP3).576	.244	.064	2.362	.018	
3. ภูมิลำเนาเดิม (อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 1 ไม่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 0) (nP5)	-.545	.246	-.060	-2.218	.027
4. ระดับการศึกษาของบิดา (nP6)	-.105	.034	-.085	-3.078	.002
5. มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (nP9.2)	-1.322	.548	-.067	-2.411	.016
6. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (Neuro)	-.051	.017	-.080	-2.895	.004
7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extra)	.099	.026	.123	3.785	.000
8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agree)	.173	.030	.187	5.677	.000
9. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (Friend)	-.087	.023	-.113	-3.844	.000
10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง (Inte)	-.217	.038	-.226	-5.682	.000
11. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Consis)	-.157	.047	-.129	-3.337	.001
ค่าคงที่	17.535				
R = .542 R ² = .294 R ² _{adj} = .287 F = 39.684 Sig = .000					

จากตารางที่ 3 พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่ออธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา พบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ (B = -1.062) เกรดเฉลี่ย (B = .576) ภูมิลำเนาเดิม (B = -.545) ระดับการศึกษาของบิดา (B = -.105) มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (B = -1.322) บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (B = -.051) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (B = .099) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (B = .173) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (B = -.087) ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง (B = -.217) และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ (B = -.157) ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้

ปัญญาย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถอธิบายได้ร้อยละ 29.4 ($R^2 = .294$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา (Faith with consciousness) ของนิสิตมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา ดังนี้

$$\text{Faith with consciousness} = -1.062 (\text{nP1}) + 0.576 (\text{P3}) - 0.545 (\text{nP5}) - 0.105 (\text{nP6}) - 1.322 (\text{nP9.2}) - 0.051 (\text{Neuro}) + 0.099 (\text{Extra}) + 0.173 (\text{Agree}) - 0.087 (\text{Friend}) - 0.217 (\text{Inte}) - 0.157 (\text{Consis})$$

จากสมการความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาของนิสิต พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (ค่า Beta) เรียงลำดับความสามารถในการพยากรณ์ได้ดีที่สุด คือ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความซื่อตรง (Beta= -.226) รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Beta=.187) ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองมีความมั่นคงสม่ำเสมอ (Beta= -.129) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Beta=.123) เพศ (Beta= -.114) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (Beta= -.113) ระดับการศึกษาของบิดา (Beta= -.085) บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (Beta=-.080) มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (Beta= -.067) เกรดเฉลี่ย (Beta= .064) และ ภูมิลำเนาเดิม (Beta= -.060) ตามลำดับ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรพยากรณ์ที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	p-value
1. เพศ (ชาย=1 หญิง=0) (nP1)	.986	.283	.102	3.749	.000
2. เกรดเฉลี่ย (nP3) -.699	.254	-.075	-2.749	.006	
3. ภูมิลำเนาเดิม (อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 1 ไม่อยู่ในกรุงเทพฯและปริมณฑล = 0) (nP5)	.600	.255	.064	2.349	.019
4. ระดับการศึกษาของบิดา (nP6)	.102	.036	.079	2.852	.004
5. มารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร (nP9.2)	1.440	.570	.071	2.526	.012
6. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว (Neuro)	.052	.018	.080	2.881	.004
7. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว (Extra)	-.100	.027	-.120	-3.684	.000
8. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น (Agree)	-.176	.032	-.184	-5.558	.000
9. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน (Friend)	.085	.024	.107	3.590	.000
10. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองที่มีความซื่อตรง (Inte)	.231	.040	.233	5.821	.000
11. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองที่มีความมั่นคงสม่ำเสมอ(Consis)	.147	.049	.118	3.019	.003
ค่าคงที่	7.948				
R = .534 R ² = .285 R ² _{adj} =.277 F = 37.993 Sig =.000					

จากตารางที่ 4 พบว่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน อธิบายตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ พบว่า ตัวแปรอิสระ 11 ตัว คือ เพศ ($B = .986$) เกรดเฉลี่ย ($B = -.699$) ภูมิลำเนาเดิม ($B = .600$) ระดับการศึกษาของบิดา ($B = .102$) มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ($B = 1.440$) บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว ($B = .052$) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ($B = -.100$) บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($B = -.176$) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ($B = .085$) ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง ($B = .231$) และความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ($B = .147$) ร่วมกันมีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 สามารถอธิบายได้ร้อยละ 28.5 ($R^2 = .285$)

เมื่อนำตัวแปรที่สามารถพยากรณ์ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ (Faith with emotion) ของนิสิตมาเขียนสมการจากคะแนนดิบวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ ดังนี้

$$\text{Faith with emotion} = 0.986 (\text{nP1}) - 0.699 (\text{P3}) + 0.600 (\text{nP5}) + 0.102 (\text{nP6}) + 1.440 (\text{nP9.2}) + 0.052 (\text{Neuro}) - 0.100 (\text{Extra}) - 0.176 (\text{Agree}) + 0.085 (\text{Friend}) + 0.231 (\text{Inte}) + 0.147 (\text{Consis})$$

จากสมการความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ของนิสิต พบว่า ตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอย (ค่าBeta) เรียงลำดับความสามารถในการพยากรณ์ได้ดีที่สุด คือ ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง ($\text{Beta} = .233$) รองลงมา คือ บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น ($\text{Beta} = -.184$) บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว ($\text{Beta} = -.120$) ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ ($\text{Beta} = .118$) การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน ($\text{Beta} = .107$) เพศ ($\text{Beta} = .102$) บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว ($\text{Beta} = .080$) ระดับการศึกษาของบิดา ($\text{Beta} = .079$) เกรดเฉลี่ย ($\text{Beta} = -.075$) มารดาของนิสิตที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ($\text{Beta} = .071$) และ ภูมิลำเนาเดิม ($\text{Beta} = .064$) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องอิทธิพลของบุคลิกภาพ การขัดเกลาทางสังคม และความไว้วางใจที่มีผลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ผู้วิจัยขออภิปรายผลและสรุปเสนอข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

บุคลิกภาพ

1. จากผลการวิจัย พบว่านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความห้วนไหวอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.15$) ซึ่งความห้วนไหวในที่นี้หมายถึง ความวิตกกังวลต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว หงุดหงิดง่าย รู้สึกท้อแท้ ไม่มีกำลังใจ ซึมเศร้าง่าย ประหม่า ไม่สามารถควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมของตนเองได้ ดังนั้นจึงสามารถอธิบายได้นิสิตอยู่ในช่วงของเยาวชนที่มีการเปลี่ยนแปลง ทำให้ต้องมีการปรับตัวหลายด้านพร้อมๆ กัน แต่ก็สามารถควบคุมและปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ต่างได้ ทั้งในเรื่องของการเรียนและเรื่องส่วนตัว

ซึ่งบุคคลที่มีระดับความห้วนไหวสูง จะมีความวิตกกังวล ไม่เป็นมิตร ซึมเศร้า ประหม่า อารมณ์แปรปรวน และอ่อนแอ ส่วนบุคคลที่มีระดับความห้วนไหวต่ำ จะมียารมณ์คงที่ ผ่อนคลาย ในช่วงของเยาวชนเป็นช่วงที่มีความขัดแย้งมีลักษณะที่อยู่ในช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อ หากสามารถแก้ไขภาวะวิกฤตและข้อขัดแย้งได้ จะส่งผลต่อการสร้างบุคลิกภาพที่มั่นคง (Zhao and Seilbert, 2006)

2. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.58$) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตอยู่ในช่วงเป็นมิตรกับผู้อื่นชอบอยู่ร่วมกับผู้อื่น กล้าแสดงออกแสดงความคิดเห็น ชอบทำกิจกรรมที่ท้าทาย เป็นวัยที่ชอบพบปะสังสรรค์ ช่างพูดช่างคุย สามารถเข้ากับคนได้ง่าย และในช่วงวัยเรียนในรั้วมหาวิทยาลัย นิสิตต้องพบปะกับเพื่อนหลากหลายคณะ มากจากหลายที่ จะต้องมีการพูดคุย ติดต่oprะสานงาน แบ่งปันความรู้และช่วยเหลือกัน ซึ่ง Zhao and Seilbert (2006) กล่าวว่าถ้าบุคคลมีระดับคะแนนในด้านบุคลิกภาพด้านการแสดงตัวสูง จะเป็นบุคคลที่มีลักษณะว่าเริงชอบอยู่ในกลุ่มคนขนาดใหญ่ และแสวงหาความตื่นเต้น

3. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการเปิดกว้างอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.58$) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตอยู่ในช่วงที่มีการเปิดกว้างต่อประสบการณ์ต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ ชอบคำนิยมใหม่ และมีจิตนาการสูงซึ่งในสภาพสังคมไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้เยาวชนต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง เปิดรับสิ่งใหม่ๆ เข้ามาให้ชีวิต พร้อมทั้งไม่หยุดนิ่งกับสิ่งเดิมๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมไทย องค์ประกอบด้านการเปิดกว้าง เป็นคุณลักษณะของบุคคลที่มีความยืดหยุ่น มีความคิดสร้างสรรค์ และมีความอยากรู้อยากเห็น นอกจากนี้สิ่งแวดล้อม การเรียนรู้ คำนิยมต่างๆ หรือทัศนคติ การยึดถือปฏิบัติต่างๆ นั้นก็ทำให้เกิดความแตกต่างของบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543)

4. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.85$) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตมีความเป็นมิตร เห็นแก่ผู้อื่น อ่อนน้อมถ่อมตน ตั้งใจช่วยเหลือผู้อื่นเห็นคุณค่าของการให้ความร่วมมือและชอบปฏิบัติสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น ชอบช่วยเหลือเพื่อน เมื่อเพื่อนเจอกับปัญหา คอยเป็นกำลังใจให้กับเพื่อน เอาใจใส่ความรู้สึกเพื่อน และมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ซึ่งถ้าบุคคลที่มีระดับคะแนนในด้านนี้สูง จะมีลักษณะของความไว้วางใจ เสียสละ เอาใจใส่ เห็นแก่ประโยชน์ของผู้อื่น เชื่อคนอื่นได้ง่าย และเห็นคุณค่าของการให้ความร่วมมือและชอบปฏิบัติสัมพันธ์ทางบวกกับผู้อื่น (Zhao and Seilbert, 2006)

5. จากผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีบุคลิกภาพด้านการมีสติอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.70$) สามารถอธิบายได้ว่า นิสิตกำลังอยู่ในช่วงของวัยเรียน ต้องมีความรับผิดชอบ มีสติมีความรอบคอบในการทำงาน มีความทะเยอทะยานตั้งใจเรียน ตั้งใจอ่านหนังสือ ตั้งใจสอบและฝึกฝนการทำงานจากผู้สอน และปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของทางมหาวิทยาลัย เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายประสบความสำเร็จในการเรียน และเพื่อหน้าที่การงานที่ดีในอนาคต ซึ่งองค์ประกอบด้านการมีสติเป็นคุณลักษณะของบุคคลจะมีความระมัดระวังตัว มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความมุ่งมั่นสู่ความสัมฤทธิ์ผล (McShane and Glinow, 2005)

การขัดเกลาทงสังคม ผลการศึกษาพบว่า การขัดเกลาทงสังคมโดยรวมของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) เมื่อพิจารณาจากหนวยทางสังคมที่ทำหน้าที่ขัดเกลาทงสังคม ได้ดังต่อไปนี้ นิสิตมีการขัดเกลาทงสังคมจากครอบครัวอยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 3.48$) และมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครอบครัวเป็นพื้นฐานลำดับแรกที่ทำให้การขัดเกลาทงสังคมนับตั้งแต่แรกเกิดทั้งทางตรงและทางอ้อม อันหล่อหลอมเป็นอุปนิสัยใจคอ ความเชื่อ ทศนคติ หลักการ และค่านิยมของบุคคลโดยเฉพาะ ตลอดจนกำหนดแนวทางในความคาดหวังด้านอาชีพและเศรษฐกิจ อิทธิพลของครอบครัว คือ การสร้างทศนคติต่ออำนาจ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วมซึ่งเป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวนั้นจะส่งผลต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคต(Almond and Powell, 1965)

1. นิสิตมีการขัดเกลาทงสังคมจากกลุ่มเพื่อนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.28$) อาจเป็นเพราะว่า เด็กในช่วงวัยกำลังศึกษาอยู่ในระดับมหาวิทยาลัยจะเป็นวัยที่มีความสัมพันธ์กันและใกล้ชิดติดกันกับกลุ่มเพื่อนรองจากครอบครัว เพื่อนอาจจะทำให้เกิดการเลียนแบบหรือการคล้อยตาม แต่ละบุคคลจะรับเอาทศนคติและความคิดเห็นของเพื่อนมาเป็นของตน อาจเนื่องจากการยอมรับนับถือ หรือความต้องการที่จะเหมือนกับเพื่อนในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนจึงมีบทบาทในการอบรมกล่อมเกล่า โดยการกระตุ้น จูงใจหรือกดดันให้สมาชิกในกลุ่มมีทศนคติและพฤติกรรมที่กลุ่มยอมรับ

2. นิสิตมีการขัดเกลาทงสังคมจากสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.23$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า นิสิตกำลังอยู่ในช่วงระหว่างวัยเรียน จะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ในมหาวิทยาลัย และได้รับอิทธิพลการอบรมสั่งสอนจากครู จากการอ่านหนังสือการเรียนในวิชาการเมืองการปกครอง ตลอดจนการทำกิจกรรมในหลักสูตร หรือเสริมหลักสูตรที่ทางมหาวิทยาลัยจัดให้ โดยมีการให้นิสิตได้คิด ตีเินตัว และตระหนัก ถึงสถานการณ์การเมืองในปัจจุบัน สถาบันการศึกษานั้นจะทำให้เยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองและบทบาททางการเมือง ความสัมพันธ์ต่างๆ ในระบบของการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการรับรู้ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์เพียงอย่างเดียว (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526 และสายทิพย์ สุดดิพันธ์, 2526)

3. นิสิตมีการขัดเกลาทงสังคมจากสื่อมวลชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$) อาจเป็นเพราะว่าในสังคมปัจจุบัน มีวิวัฒนาการของเทคโนโลยี และช่องทางในการสื่อสารมีความหลากหลาย มีการกระจายข่าวสาร ได้อย่างรวดเร็ว สามารถสร้างความรู้สึทางอารมณ์ที่มีอิทธิพลต่อการวางรูปแบบความเชื่อและค่านิยม นอกจากนี้ผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ช่องทางที่นิสิตติดตามข่าวสารทางการเมืองมากที่สุด คือโทรทัศน์ (ร้อยละ 86.9) อาจเป็นเพราะโทรทัศน์เป็นช่องทางที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับสารต่างๆ ที่ต้องการสื่อสารได้อย่างละเอียด

ความไว้วางใจ ผู้วิจัยได้ศึกษาความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.83$) เมื่อพิจารณาองค์ประกอบของความไว้วางใจที่มีต่อผู้นำพบว่า

1. นิสิตมีความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความซื่อตรง อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.75$) อาจเป็นเพราะผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน รักษาความสัตย์สุจริต ทั้งการกระทำและคำพูด ปฏิบัติตามนโยบายที่ได้ให้ไว้ รวมไปถึงการปฏิบัติตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือ ซึ่งผู้นำจะต้องมีความซื่อสัตย์ มีคุณธรรม

และมีความสามารถเป็นพื้นฐานของการสร้างความไว้วางใจ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546)

2. ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความสามารถ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.92$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนิสิตรับรู้ว่าคุณำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรู้ ทักษะ ความเชี่ยวชาญ ในงานด้านการเมือง มีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มีความรู้ความสามารถที่จะสร้างความน่าเชื่อถือ แต่อาจจะยังไม่สามารถแก้ไขสถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ในปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความไว้วางใจนั้นจะเป็นกลยุทธ์ที่จะก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติงานต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จ

3. ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.82$) อาจเป็นเพราะนิสิตรับรู้ว่าคุณำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นผู้ที่มีความเสมอต้นเสมอปลาย สามารถดูแลให้ความสนใจห่วงใยประชาชนได้ แต่อาจจะไม่ครอบคลุมไปทุกพื้นที่ ซึ่งองค์ประกอบที่จะทำให้บุคลากรมีความไว้วางใจต่อผู้นำองค์กร ซึ่งความมั่นคงสม่ำเสมอเป็น หนึ่งองค์ประกอบที่ผู้นำควรจะต้องมี

4. ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความจงรักภักดี อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.86$) อาจเป็นเพราะนิสิตรับรู้ว่าคุณำทางการเมืองมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้อง เคารพในสถาบันพระมหากษัตริย์ผู้เป็นพระมุขของประเทศ อาจมีส่วนน้อยที่ยังแสดงให้เห็นถึงการไม่เห็นด้วยกับการปกครองในสถาบันพระมหากษัตริย์ ซึ่ง องค์ประกอบของผู้นำที่น่าไว้วางใจของ Robbins (2000) ในด้านความจงรักภักดี กล่าวคือ ผู้นำจะต้องมีความตั้งใจและความเต็มใจที่จะปกป้องและรักษาหน้าบุคคลอื่นอย่างเต็มความสามารถ

5. ความไว้วางใจต่อผู้นำว่ามีความเปิดเผย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) อาจเป็นเพราะผู้นำทางการเมืองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ได้ให้โอกาสประชาชนได้แสดงความคิดเห็น และมีการชี้แจงให้ประชาชนได้ทราบถึงแผนงาน นโยบายต่างๆ อย่างเต็มที่ แต่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2546) ซึ่ง Robbin (2000) กล่าวว่า ผู้นำที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ ยอมรับฟังความคิดเห็นและความรู้สึก แสดงให้เห็นถึงความใจกว้างของผู้นำ รวมถึงมีการเปิดเผยข้อมูลต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาหรือความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการทำงานให้ได้รับทราบ ซึ่งการให้และการเปิดเผยข้อมูลแก่กันนี้จะนำไปสู่ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในตัวผู้นำ

ความศรัทธาผู้นำทางการเมือง

ผลการวิจัยพบว่านิสิตมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา ($\bar{X} = 17.4$) มากกว่าใช้อารมณ์ ($\bar{X} = 7.61$) อาจเป็นเพราะ ศรัทธาเป็นธรรมขั้นต้นที่สำคัญ มีเหตุผลในการรองรับ มีปัญญาคอยควบคุม เมื่อใช้ถูกต้องจึงเป็นการเริ่มต้นที่ดี ฉะนั้นการขาดความศรัทธาหรือความสงสัยแคลงใจไม่เชื่อมั่นจึงเป็นอุปสรรคในการพัฒนาปัญญา เป็นบ่อเกิดให้เกิดอารมณ์ (สุวรรณ สถาอานันท์, 2550) นิสิตเป็นวัยที่มีวุฒิภาวะและกำลังก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เชื่อว่าการศึกษา การอบรมสั่งสอนจากครอบครัว กลุ่มเพื่อน มหาวิทยาลัย จะเป็นตัวขัดเกลาทำให้นิสิตเป็นผู้ที่มีปัญญา และสามารถให้เหตุผลพิจารณาสิ่งต่างๆ รอบตัว ซึ่งส่งผลให้ นิสิตมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา อยู่ในระดับสูง ($\bar{X} = 17.40$) มากกว่าความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ ($\bar{X} = 7.61$)

การทดสอบสมมติฐานการวิจัยและข้อสังเกตที่ค้นพบ

จากผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมืองของนิสิต ความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญา และแบบใช้อารมณ์ มีตัวแปรที่ร่วมกันมีอิทธิพลเหมือนกัน 11 ตัวแปร ผลการวิจัยนี้สามารถตั้งข้อสังเกตได้ว่า มีตัวแปร 4 ตัวแปรที่ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจ ได้แก่ เพศ ภูมิลำเนาเดิม ระดับการศึกษาของบิดา และมารดาที่ประกอบอาชีพเกษตรกร กล่าวคือ

นิสิตเพศชายมีศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาน้อยกว่าเพศหญิง ($B = -1.062$)

นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล จะมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาน้อยกว่า นิสิตที่มีภูมิลำเนาเดิมที่ไม่อยู่ในกรุงเทพฯ หรือปริมณฑล ($B = -.545$)

ถ้าบิดาของนิสิตมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาลดลง 0.105 หน่วย ($B = -.105$)

นิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพเกษตรกร จะมีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาน้อยกว่านิสิตที่มีมารดาประกอบอาชีพข้าราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ ($B = -1.322$)

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานการณ์การเมืองในประเทศไทยในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมา รวมถึงปัจจุบัน อยู่ในช่วงกำลังผันผวน มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง มีการแบ่งพรรคแบ่งพวก และก่อความวุ่นวายทางการเมือง ซึ่งข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำการรวบรวมในงานวิจัยในครั้งนี้ ส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ และปริมณฑล (ร้อยละ 55.8) การศึกษาของบิดาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า (ร้อยละ 53.1) และส่วนใหญ่ประกอบอาชีพข้าราชการ (ร้อยละ 31.8) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 23.8) ปัจจัยส่วนบุคคลของนิสิตทำให้เห็นว่า นิสิตส่วนใหญ่เป็นคนชั้นกลาง หรือสูงกว่า ประกอบกับสถานการณ์การเมืองของไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา จึงทำให้มีข้อค้นพบที่น่าสนใจและน่าสนใจที่แนวความคิดและทฤษฎีไม่สามารถอธิบายหรืออ้างอิงข้อเท็จจริงได้ และตัวแปรอีก 7 ตัวแปร มีข้อค้นพบที่สามารถจะอธิบายตามแนวความคิดและทฤษฎีได้ เนื่องจากมีความสอดคล้องกันสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เกรดเฉลี่ย มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาเพิ่มขึ้น ($B = .576$) หรือถ้านิสิตมีเกรดเฉลี่ยเพิ่มขึ้นความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ลดลง ($B = -.699$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นิสิตที่ตั้งใจเรียน จะได้เกรดเฉลี่ยสูง ย่อมจะมีความคิด มีการใช้กระบวนการทางปัญญามากกว่า จะต้องใช้ความพยายาม ต้องมีสติ ในการเรียนรู้ซึ่งแต่ละบุคคลนั้นย่อมมีปัญญาแตกต่างกันออกไป ปัญญาที่เกิดขึ้นจากการคิดพิจารณาเหตุผลและปัญหาที่เกิดขึ้นจากการฝึกอบรมและลงมือปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ สอดคล้องกับ สุวรรณ สถานันท์ (2550) ที่กล่าวว่า “ศรัทธา” จะถูกมองว่าต้องมีการควบคุมกำกับด้วยปัญญาทุกขั้นตอน เป็นความเชื่อที่มีเหตุและมีผล ต้องมีการรับฟังคำสั่งสอน และการศึกษาอบรม จึงจะเกิดความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น

2. บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้านิสิตมีบุคลิกภาพด้านความห้วนไหวเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาลดลง

($B = -.051$) หรือถ้าคนมีบุคลิกภาพด้านความห้วนไหวเพิ่มขึ้น ($B = .052$) จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์เพิ่มขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่คนมีบุคลิกภาพในด้านความห้วนไหวสูงจะทำให้เป็นผู้ที่มีความรู้สึกหลายๆ อย่าง ที่ทำให้ไม่ต้องการยุ่งเกี่ยวกับการเมือง จะมีความเชื่อและทัศนคติที่แตกแยก บุคคลที่บุคลิกภาพห้วนไหวจะมีความรู้สึก ไม่รู้ว่าจะไปยุ่งเกี่ยวกับ การเมืองเพื่อให้ได้อะไรขึ้นมา ขาดความศรัทธาในมนุษย์ คิดว่าไม่มีความสามารถ ไม่มีความซื่อสัตย์ และคิดว่านักการเมืองไม่น่าไว้วางใจ Costa and MacCrae (1992) กล่าวว่า บุคลิกภาพด้านความห้วนไหวหมายถึงบุคคลที่มีอารมณ์ทางด้านลบบ่อยครั้ง เช่น ความวิตกกังวล ความรู้สึกไม่ปลอดภัย และมีสภาวะอารมณ์ที่ไม่คงที่

3. บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนมีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาเพิ่มขึ้น ($B = .099$) หรือถ้าคนมีบุคลิกภาพด้านการแสดงออกเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ลดลง ($B = -.100$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่คนมีบุคลิกภาพในการแสดงตัวสูงจะทำให้เป็นผู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมสูง มีความสามารถในการเข้ากับคนได้ง่าย มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารพูดคุยกับคนอื่น (Zhao and Seilbert, 2006) ซึ่งอาจจะทำให้มีแนวโน้มที่จะสนใจกับการเมือง เข้าใจในเรื่องของการเมือง จนเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีความศรัทธาผู้นำทางการเมือง ซึ่งบุคคลที่มีบุคลิกภาพกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น ยอมรับฟังความคิดเห็นของบุคคลอื่นนั้น จะเป็นบุคคลที่เหมาะสมกับระบบประชาธิปไตย

4. บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาเพิ่มขึ้น ($B = .173$) หรือถ้าคนมีบุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่นเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์ลดลง ($B = -.176$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลิกภาพที่เหมาะสมในระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องเป็นคนที่ยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่น คนที่มีลักษณะประชาธิปไตย มีความศรัทธา จะต้องไม่คิดว่าความคิดของใครคนใดคนหนึ่งจะถูกต้องและดีเสมอไป เพราะฉะนั้นการยอมรับฟังความคิดเห็นของคนอื่นแม้จะอายุน้อยกว่าหรือความรู้น้อยกว่าก็ต้องรับฟัง แม้จะค้านก็ตาม (วิชัย ต้นศิริ, 2548)

5. การขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อน มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนมีการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาลดลง ($B = -.087$) หรือถ้าคนมีการขัดเกลาทางสังคมจากกลุ่มเพื่อนเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์เพิ่มขึ้น ($B = .085$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คนที่เป็นช่วงที่มีอารมณ์รุนแรงและมักจะมีความคิดในทางลบต่อรัฐบาล สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุชาติ ราษฎร์ดุขฎิ (2551) ที่พบว่า นักเรียนที่อยู่ในระดับชั้นเรียนที่สูงขึ้นหรือมีอายุมากขึ้นจะยิ่งมีภาพพจน์ในทางที่เป็นลบต่อรัฐบาลมากขึ้น หรือให้การสนับสนุนต่อรัฐบาลน้อยลงจนเป็นการคัดค้านในที่สุดเยาวชนมักจะมองสิ่งต่างๆ รอบตัวรวมทั้งระบบการเมืองและสิ่งที่เกี่ยวข้องกับระบบทางการเมืองไปในทางบวก โดยใช้เกณฑ์ความ

รู้สึกทางอารมณ์ในการประเมินค่า มากกว่าจะใช้ความรู้ความเข้าใจในสาระความเป็นจริงหรือเหตุผล เมื่อประกอบกับการรวมกลุ่มจากเพื่อนที่มีอายุใกล้เคียงกันแล้ว ก็จะทำให้มีพฤติกรรม ทศนคติ ความเชื่อ ความศรัทธาที่ใกล้เคียงกัน (Bryjak and Soroka ,1994)

6. ความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรง มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนลิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาลดลง ($B = -.217$) หรือถ้าคนลิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความซื่อตรงเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์เพิ่มขึ้น ($B = .231$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความไว้วางใจนั้นมีอยู่เสมอในทุกสังคมการเมือง พงศธร สัจจชลพันธุ์ (2530) กล่าวว่า ความรู้สึกไม่เอียงภายในจิตใจของบุคคลในแง่ทัศนคติ หรือการประเมินค่า ที่มีต่อองค์ประกอบต่างๆ ของระบบการเมืองนั้นมีความแตกต่างกัน สามารถตัดสินว่าบุคคลเหล่านั้นสามารถทำหน้าที่ของตนได้ดีหรือไม่ดี ชอบธรรมหรือไม่เพียงใด โดยนำเอาการปฏิบัติหน้าที่หรือผลงานของส่วนต่างๆ ของระบบการเมือง ะไปเปรียบเทียบกับมาตรฐาน หากเห็นว่าปฏิบัติหน้าที่ถูกต้องเป็นธรรม ก็จะเกิดความพอใจ และให้ความไว้วางใจต่อองค์ประกอบของระบบการเมืองนั้นๆ ในทางตรงกันข้าม หากเห็นว่าองค์ประกอบของระบบการเมืองส่วนใด ไม่ปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานที่ตนตั้งไว้ในจิตใจก็จะเกิดความไม่พอใจ และตามมาด้วยความไม่ไว้วางใจต่อองค์ประกอบของระบบการเมืองส่วนนั้นนั่นเอง

7. ความไว้วางใจว่าผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอ มีอิทธิพลต่อความศรัทธาผู้นำทางการเมือง กล่าวคือ ถ้าคนลิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้ปัญญาลดลง ($B = -.157$) หรือถ้าคนลิตมีความไว้วางใจผู้นำทางการเมืองว่ามีความมั่นคงสม่ำเสมอเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้มีความศรัทธาผู้นำทางการเมืองแบบใช้อารมณ์เพิ่มขึ้น ($B = .147$) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ความคาดหวังและการประเมินคุณค่าของบทบาทของรัฐบาลผู้นำทางการเมืองนั้น มีผลต่อเสถียรภาพทางการเมือง หากผลการดำเนินงานทำให้ผิดหวังเสมอ (วิชัย ตันศิริ, 2548) หากประชาชนคาดหวังผู้นำทางการเมืองไว้มาก แต่ไม่สามารถทำได้ จะเริ่มมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ นำเหตุและผล ข้อเท็จจริงทางการเมืองมาแลกเปลี่ยนกัน และเริ่มให้มีการใช้ปัญญา ในการคิด ทบทวนการทำงานของผู้นำทางการเมือง เพื่อให้เกิดความศรัทธาแบบมีปัญญา จนเกิดความมั่นคงทางการเมืองในที่สุด

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

มหาวิทยาลัยถือเป็นตัวแทนที่สำคัญของหน่วยงานสังคมการที่จะอบรมกลุ่มคนมาให้ เป็นพลเมืองที่ดี มีจิตสาธารณะ เป็นหน่วยงานสังคมที่ให้การเรียนรู้ทางการเมืองได้ทั้งโดยตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นอาจารย์ หลักสูตรการเรียนการสอน ตลอดจนกิจกรรมนอกหลักสูตร โดย

1. ในการพัฒนาบุคคลให้มีทัศนคติ บุคลิกภาพ หรือมีศรัทธาทางผู้นำทางการเมืองที่ใช้ปัญญาในการพิจารณา มีเหตุและผลนั้น มหาวิทยาลัยมีส่วนสำคัญในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อ

ที่จะพัฒนาจิตใจ รวมไปถึงบุคลิกภาพของนิสิต อาจจะมีการฝึกอบรมให้นิสิต รู้จักการควบคุมอารมณ์ อบรมพัฒนาบุคลิกภาพของนิสิตทั้ง 5 องค์ประกอบ คือ บุคลิกภาพด้านความห้วนไหว บุคลิกภาพด้านการแสดงตัว บุคลิกภาพด้านการเปิดกว้าง บุคลิกภาพด้านการยอมรับผู้อื่น บุคลิกภาพด้านการมีสติ การฝึกอบรมพัฒนาบุคลิกภาพที่ดีนั้นเพื่อเป็นพื้นฐานในการนำไปใช้ในการประกอบอาชีพ พร้อมทั้งเป็นการฝึกบุคลิกภาพให้เข้ากับสังคมในปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยอธิบายให้เข้าใจถึงวัฒนธรรมทางการเมืองของนิสิตได้ละเอียดได้ชัดเจนขึ้น

(2) อาจารย์ควรมีการให้นิสิตได้มีโอกาสฝึกทักษะในการวิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุและผล เปิดโอกาสให้ได้แสดงความคิดเห็น ได้มีโอกาสได้แสดงทัศนคติของตนเองโดยให้ใช้เหตุผลประกอบความคิดเห็น โดยการจัดกิจกรรมทางการเมือง ให้นิสิตได้มีส่วนร่วมทางการเมือง อาจจะมีการจัดกิจกรรมได้วาทะ เพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวความคิด ทัศนคติทางการเมือง โดยอาจารย์จะต้องคำนึงถึงหลักเหตุและผล ซึ่งจะมีส่วนให้เกิดความรู้ทางการเมืองและเกิดความสนใจทางการเมืองตามสภาพที่เป็นจริง

เอกสารอ้างอิง

- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2546. **ภาพอนาคตและคุณลักษณะของคนไทยที่ประสงค์**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ปฟ้าณี วิถีวัฒนา. 2542. **การขัดเกลาทางสังคมในมนุษย์กับสังคม**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- พงศธร สัจจชลพันธุ์. 2530. **การศึกษาความไว้วางใจทางการเมืองและความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของชนชั้นนำในหมู่บ้านแห่งหนึ่งซึ่งเคยเป็น เขตอิทธิพลของพรรคคอมมิวนิสต์ แห่งประเทศไทย ในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2538. **เมืองไทยจะวิกฤตถ้าคนไทยมีศรัทธาวิปริต**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสหธรรมิก จำกัด.
- _____. 2541. **ผู้นำ**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มติชน.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2543. **การวัดด้านจิตพิสัย**. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วิชัย ตันศิริ. 2539. **วัฒนธรรมการเมืองและการปฏิรูป**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา.
- ศรีณยุ หมั่นทรัพย์. 2551. “การศึกษาเพื่อสร้างพลเมือง : ฐานรากของการเมืองภาคพลเมือง.” **วารสารสถาบันพระปกเกล้า** 6 (2).
- สุวรรณา สถาอานันท์. 2550. **ศรัทธากับปัญญา บทสนทนาทางปรัชญาว่าด้วยศาสนา**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอื้อน เล่งเจริญ. 2537. **โลกทรรศน์ในพระพุทธศาสนา**. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

- Arthur, H. M. 1974. Political Issue and Trust in Government 1964-1970. **American Political Science Review** Vol.68 No.3.
- Almond, Gabriel A., and Verba, Sydney. 1965. **The Civic Culture**. Boston : Little Brown and Company.
- Costa, P.T. and R.R. McCrae. 1992. **Revised NEO Personality Inventory (NEO-PI-R) and NEO Five- Factor Inventory (NEO-FFI): Professional Manual**. Florida : Psychological Assessment Resource.
- George J. Bryjak and Michael P. Soroka. 1994. **Sociology:Cultural Diversity in a Changing World**. United States of American : A division of Simon &Schuster, Inc.
- McShane, S.L. and M.V. Glinow. 2003. **Organizational Behavior**. 2nd ed. New York: McGrawHill.
- Stephen P. Robbins. 2000. **Essential of Organizational Behavior**. Eighth edition. New Jersey : Pearson Prentice Hall.
- Zhao, H. and E.S. Seibert. 2006. "The Big Five Personality dimentions and entrepreneurial status: A meta-analytical review." **Journal of Applied sychology** 91(2) : 259-271.